

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: DECEMBER -2022
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Growth and Development – II (ECBCS-17-212)

Date: 19/12/2022

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30pm

- Instructions:** 1) Attempt all Questions
2) Figures to the right indicate full marks
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer the multiple Choice questions. (05)

1. Labour intensive technique of manufacturing requires more _____
  - a) human resources
  - b) capital
  - c) raw material
  - d) machinery
2. If employment does not become available for the whole year, such unemployment is Called _____ unemployment.
  - a) total
  - b) seasonal
  - c) partial
  - d) hidden
3. One of the objectives of fiscal policy in developing countries is control of money supply
  - a) True
  - b) False
4. To make available facilities for international trade is a function of World Trade Organization (WTO).
  - a) False
  - b) True
5. Foreign capital plays significant role in economic development of less developed Countries.
  - a) False
  - b) True

Q. 2) Answer any three of the following questions in 100 words. (15)

1. Concept of poverty
2. Measurement of income inequality
3. Sustainable agriculture
4. Drawbacks of international trade
5. Objective of monetary policy

Q. 3) Answer any one of the following question in 250 words. (10)

1. Describe the advantages and disadvantages of capital intensive technique of manufacturing.
2. Explain the role of World Trade Organisation (WTO).

Q. 4) Answer any two of the following question in 500 words. (30)

1. What is deficit financing? Explain its impact.
2. Describe the role of agriculture in economic development.
3. Discuss the causes and effects of income inequality in developing countries.

मराठी रूपांतर
वृद्धी आणि विकासाचे अर्थशास्त्र भाग-२ (ECBCS-17-212)

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

- प्र. १) खालील प्रश्नांचे योग्य पर्याय द्या. (०५)**
१. उत्पादनाच्या श्रम-केंद्रित तंत्रासाठी अधिक ..... आवश्यक आहे.
अ) मानवी संसाधने ब) भांडवल
क) कच्चा माल ड) यंत्रसामग्री
२. वर्षभर रोजगार उपलब्ध झाला नाही तर अश्या बेकारीस ..... बेरोजगारी म्हणतात.
अ) एकूण ब) हंगामी
क) आंशिक ड) छुपी
३. पैशाच्या पुरवठ्याचे नियंत्रण करणे हे विकसनशील देशांतील राजकोषीय धोरणाचे एक उद्दिष्ट आहे.
अ) चूक ब) बरोबर
४. आंतरराष्ट्रीय व्यापारासाठी सुविधा उपलब्ध करून देणे हे जागतिक व्यापार संघटने चे (WTO) कार्य आहे.
अ) बरोबर ब) चूक
५. अल्पविकसित देशांच्या आर्थिक विकासात परकीय भांडवल महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते.
अ) बरोबर ब) चूक
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दांत लिहा. (१५)**
१. दारिद्र्याची संकल्पना
२. उत्पन्न असमानतेचे/विषमतेचे मोजमाप
३. शाश्वत शेती
४. आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील तोटे
५. मौद्रिक धोरणाची वैशिष्ट्ये
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५० शब्दांत लिहा. (१०)**
१. भांडवल प्रधान तंत्राचे फायदे आणि तोटे यांचे वर्णन करा.
२. जागतिक व्यापार संघटनेची (WTO) भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र. ४) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांत लिहा. (३०)**
१. वित्तीय तूटपुरवठा (deficit finance) म्हणजे काय? त्याचा प्रभाव स्पष्ट करा.
२. आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका सांगा.
३. विकसनशील देशांमधील उत्पन्न असमानतेची/विषमतेची कारणे आणि परिणामांची चर्चा करा.
